

Wet toekomst pensioenen: het vervolg

04-09-2023 | Door Bernd Heijnen en
Kees van Oostwaard werkzaam bij
Fiscale Zaken Athora

Na de aanneming van het wetsvoorstel Wet toekomst pensioenen door de Eerste Kamer op 31 mei 2023, zijn er diverse besluiten en vragen en antwoorden gepubliceerd. Op het terrein van jaar- en inhaalruimte is ook meer duidelijk geworden. Ook is de Wet bedrag ineens (wederom) uitgesteld.

Reden genoeg om in dit artikel stil te staan bij deze officiële publicaties en ontwikkelingen.

Onderwerpen

In dit artikel behandelen we diverse publicaties.

Zo heeft het Centraal Aanspreekpunt Pensioenen (CAP) veel vragen en antwoorden (V&A) gepubliceerd. We bespreken de volgende vragen en antwoorden:

- V&A 23-003 Indexatie partnerpensioen bij overlijden op of na pensioendatum
- V&A 23-004 Imputatie op kapitaalbasis opgebouwd partnerpensioen bij overlijden voor pensioendatum
- V&A 23-005 Uiterste moment vervroegde ingang ouderdompensioen
- V&A 23-006 Overgangsrecht voortgezette premie-inlegpremie-inleg bij arbeidsongeschiktheid
- V&A 23-007 Voorwaarden overgangsrecht progressieve premies
- V&A 23-008 Wijzigingen fiscale pensioenkader ten gunste van de (gewezen) werknemer
- V&A 23-009 Overgangsrecht nettopensioenregeling
- V&A 23-010 Bestaande pensioenregeling gefaseerd aanpassen aan WTP
- V&A 23-011 Bijspaar ruimte in een WTP-pensioenregeling
- V&A 23-012 Inhaal en inkoop onder het overgangsrecht van artikel 38q Wet LB

- V&A 23-013 Variabele uitkeringen uit een arbeidsongeschiktheidspensioen na invoering van de Wet toekomst pensioenen
- V&A 23-014 Maximering compensatiepremie en compensatiebedrag

Ook heeft de staatssecretaris van Financiën naar aanleiding van de inwerkingtreding van de Wet toekomst pensioenen (WTP) een nieuwe versie van het Verzamelbesluit pensioenen gepubliceerd. Verder is een nieuwe versie van het zogenoemde staffelbesluit gepubliceerd.

Daarnaast gaan we in op de werking van de jaar- en inhaalruimte bij lijfrente.

Tot slot staan we stil bij het uitstel van de Wet bedrag ineens.

Vragen en antwoorden

V&A 23-003 Indexatie partnerpensioen bij overlijden op of na pensioendatum

Aan het CAP is de vraag gesteld of een partnerpensioen bij overlijden op of na de pensioendatum mag worden geïndexeerd.

Het CAP beantwoordt de vraag bevestigend: ook een partnerpensioen bij overlijden op of na pensioendatum mag worden aangepast aan de loon- of prijsontwikkeling. Gelet op de nieuwe systematiek onder de WTP is dat geen verrassing. Daarin is slechts de premie inleg gemaximeerd. Die eis is vastgelegd in artikel 18a, eerste lid, Wet op de loonbelasting 1964 en (voor het overgangsrecht) in artikel 38r, eerste lid, Wet op de loonbelasting 1964. Voor de hoogte van de uitkeringen van een partnerpensioen bij overlijden op of na pensioendatum geldt geen wettelijk maximum.

V&A 23-004 Imputatie op kapitaalbasis opgebouwd partnerpensioen bij overlijden voor pensioendatum

In artikel 18b van de Wet op de loonbelasting 1964 is vastgelegd dat een partnerpensioen bij overlijden voor pensioendatum niet meer mag bedragen dan 50% van het laatstgenoten pensioengevend loon. Bovendien kan dit pensioen alleen op risicobasis worden verzekerd. Voor de inwerkingtreding van de WTP was het mogelijk om een partnerpensioen op kapitaalbasis op te bouwen. Vraag is dan of het reeds opgebouwde partnerpensioen de fiscale ruimte voor een partnerpensioen bij overlijden voor pensioendatum (50% van het laatstgenoten pensioengevend loon als bedoeld in artikel 18b, eerste lid Wet op de loonbelasting 1964) beperkt.

Zoals te verwachten was op basis van de parlementaire behandeling is het antwoord op die vraag ontkennend. In artikel 38b, eerste lid, Wet op de loonbelasting 1964 is geregeld dat het oude fiscale pensioenkader van toepassing blijft op aanspraken die zijn opgebouwd met toepassing van de oude regels. Het CAP tekent wel aan dat deze bepaling niet van toepassing is als pensioenaanspraken die met toepassing van het oude fiscale pensioenkader zijn opgebouwd, zijn omgezet in aanspraken waarop het fiscale pensioenkader van de WTP van toepassing is.¹

¹ artikel 38b, tweede lid, Wet op de loonbelasting 1964

V&A 23-005 Uiterste moment vervroegde ingang ouderdompensioen

Ook nieuw in de WTP is dat in de wet een moment is opgenomen waarop het ouderdompensioen vervroegd mag ingaan.

“Een ouderdompensioen [...] gaat niet eerder in dan op de eerste dag van de kalendermaand waarin de werknemer of gewezen werknemer de leeftijd bereikt die tien jaar lager is dan de voor het betreffende kalenderjaar geldende pensioengerechtigde leeftijd, bedoeld in artikel 7a, eerste lid, van de Algemene Ouderdomswet, tenzij in de pensioenregeling een eerdere ingangsdatum als uiterlijke ingangsdatum is opgenomen”² Kortom: niet eerder dan tien jaar voor de AOW-leeftijd, met één uitzondering.

Onder de oude wetgeving moest worden vastgesteld of de (gewezen) werknemer de intentie heeft om de inkomensgenererende activiteiten in gelijke mate te verminderen. Onder de WTP hoeft dat niet meer.

Vervolgens is de vraag of de ingangsdatum van het ouderdompensioen nog verder dan tien jaar voorafgaand aan de in het betreffende kalenderjaar geldende AOW-leeftijd kan worden vervroegd met als voorwaarde dat de (gewezen) werknemer de intentie heeft om de inkomensgenererende activiteiten in gelijke mate te verminderen.

Het CAP meldt in het V&A dat het niet mogelijk is om nog eerder te stoppen dan de genoemde termijn van tien jaar. Alleen in een ‘Let op-tekst’ onderaan wordt toch een uitzondering genoemd en die vloeit voort uit het overgangsrecht.

Voor de pensioenaanspraken waarop het overgangsrecht van artikel 38b, eerste lid, en 38q Wet op de loonbelasting 1964 van toepassing is, kan worden gekozen voor de nieuwe regel (niet eerder dan tien jaar voor de AOW-leeftijd) dan wel voor een eerdere pensioenleeftijd met een verklaring waaruit de intentie blijkt dat de inkomensgenererende activiteiten in gelijke mate worden verminderd.

Het is de vraag hoe vaak dit in de praktijk gaat spelen. Het is nogal wat om tien jaar vóór het bereiken van de AOW-leeftijd al met pensioen te gaan, althans het pensioen te gaan ontvangen. In dezelfde mate stoppen met werken is immers geen voorwaarde meer.

² artikel 18a, vierde lid, onderdeel a, Wet op de loonbelasting 1964

Maar beseft moet worden dat verondersteld wordt dat het kapitaal over een veel langere periode uitgekeerd moet worden dan bij ingang op de AOW-leeftijd. Bovendien kan het belastingtarief ook een negatief effect met zich meebrengen. Vraag is in hoeverre uitvoerders hierin kunnen en willen meegaan.

V&A 23-006 Overgangsrecht voortgezette premie-inlegpremie-inleg bij arbeidsongeschiktheid

Wat zijn de mogelijkheden voor een situatie van arbeidsongeschiktheid met voortgezette premie-inleg die al bestond vóór de invoering van de WTP? Het CAP geeft aan dat de pensioenregeling moet worden aangepast aan het nieuwe fiscale pensioenkader als gebruik wordt gemaakt van het overgangsrecht van artikel 38c Wet LB. Hoewel de pensioenregeling moet worden aangepast aan het nieuwe pensioenkader gelden er drie uitzonderingen:

1. De premiegrens van artikel 18a, lid 1 Wet op de loonbelasting 1964 mag worden overschreden. Dit betekent dat de premie boven de 30%-grens mag uitkomen. Dit komt veel voor bij deelnemers die premie opbouwen in een voorheen hoger leeftijdscohort van een progressieve beschikbare premieregeling.
2. Het partnerpensioen bij overlijden vóór pensioendatum en het wezenpensioen hoeven niet op risicobasis te zijn verzekerd. Dat betekent dat verzekering middels opbouw ook is toegestaan.
3. Er wordt aangesloten bij het partnerbegrip van artikel 18, lid 1, Wet op de loonbelasting 1964 zoals dat gold vóór invoering van het WTP.

V&A 23-007 Voorwaarden overgangsrecht progressieve premies

Dit V&A behandelt voor een aantal situaties de vraag of het overgangsrecht van artikel 38r Wet op de loonbelasting 1964 van toepassing kan zijn. Het gaat om pensioenregelingen met progressieve premies die vóór invoering van de WTP bestonden en voldoen aan de voorwaarden van artikel 220e, lid 1, onderdelen a en b van de Pensioenwet. Er worden drie situaties onderscheiden:

1. Een premieregeling met een basisdeel met een vlakke staffel voor alle deelnemers en een vrijwillig bijspaardeel op basis een leeftijdsafhankelijke progressieve premie uitgevoerd bij één pensioenuitvoerder.

Antwoord: het overgangsrecht van artikel 38r Wet LB is van toepassing. De gehele regeling kwalificeert als een pensioenregeling met een leeftijdsafhankelijke progressieve staffel en geldt ook voor een deelnemer die geen gebruik maakt van de bijspaarbaarheid.

2. Een pensioenregeling met een vlak, leeftijdsonafhankelijk basisdeel, uitgevoerd door een bedrijfstakpensioenfonds (BPF) tot een maximum salaris (bijvoorbeeld € 60.000) en een excedentregeling met een progressieve premie, uitgevoerd door een verzekeraar.

Antwoord: het overgangsrecht is alleen van toepassing voor deelnemers in de excedentregeling zolang zij al deelnamen vóórdat voor de groep deelnemers een WTP-pensioenregeling met een vlakke, leeftijdsonafhankelijke premie wordt ingevoerd. Het overgangsrecht geldt dus alleen voor de excedentregeling en geldt dus niet voor deelnemers die nog niet deelnamen in de excedentregeling.

3. Een pensioenregeling met een progressieve premie. Een van de werknemers zit nog in de wachttijd vanwege een minimale toetredingsleeftijd. Tijdens de wachttijd gaat een pensioenregeling met een vlakke, leeftijdsonafhankelijke premie gelden.

Antwoord: voor de werknemer in de wachttijd geldt niet het overgangsrecht. Op het moment van de invoering van de nieuwe pensioenregeling met een vlakke, leeftijdsonafhankelijke premie werd nog niet daadwerkelijk pensioen opgebouwd in de 'oude' regeling.

V&A 23-008 Wijzigingen fiscale pensioenkader ten gunste van de (gewezen) werknemer

Bij de invoering van de WTP is een aantal begrenzings van het oude fiscale kader ten gunste van de werknemer gewijzigd of helemaal verwijderd. In dit V&A wordt goedgekeurd dat wijzigingen ten gunste van de werknemer ook toegepast mogen worden op pensioenaanspraken die zijn opgebouwd volgens het oude fiscale kader.

Dit wordt mogelijk gemaakt door de uitzonderingen die zijn opgenomen in artikel 38b Wet op de loonbelasting 1964.

Een voorbeeld dat wordt gegeven is de mogelijkheid onder de WTP om de pensioeningangsdatum tot tien jaar te vervroegen zonder dat de werknemer zijn 'inkomensgenererende activiteiten' hoeft te verminderen. Aan de hand van artikel 38b Wet op de loonbelasting 1964 kunnen werknemers, die deelnemen in een pensioenregeling dat nog onder het oude fiscale kader valt, ook gebruik maken van deze mogelijkheid. Dat geldt ook deelnemers die hun pensioenaanspraken al hebben laten ingaan (maar niet meer dan tien jaar voor de originele pensioeningangsdatum). Pensioenaanspraken die zijn verzekerd bij een eigenbeheerlichaam kunnen in de meeste gevallen geen gebruik maken van de uitzonderingen van artikel 38b Wet op de loonbelasting 1964.

V&A 23-009 Overgangsrecht nettopensioenregeling

In dit V&A wordt de vraag behandeld of overgangsrecht van toepassing is op een nettopensioenregeling nu de WTP in werking is getreden.

Het korte antwoord is: ja, overgangsrecht is van toepassing op een nettopensioenregeling die op 30 juni 2023 al bestond. Om iets meer in detail te treden is op grond van artikel 10a.27 Wet IB 2001 voorzien in overgangsrecht. Dat betekent dat een pré-WTP nettopensioenregeling niet hoeft te voldoen aan het nieuwe fiscale kader en blijven de artikelen 5.17 tot en met 5.17f Wet IB 2001 zoals die luiden op uiterlijk 30 juni 2023 voor het overgangsrecht gelden.

V&A 23-010 Bestaande pensioenregeling gefaseerd aanpassen aan WTP

Op grond van artikel 38q mag een pensioenregeling die op 30 juni 2023 al bestond gefaseerd worden aangepast. Dat betekent dat onderdelen van de pensioenregeling in stukjes mogen worden aangepast aan de WTP. Dat betekent wel dat de gehele regeling nog moet blijven voldoen aan de regels van de oude artikelen van hoofdstuk IIB Wet LB tot de gehele pensioenregeling is aangepast aan de WTP.

In het V&A wordt nog de situatie beschreven waarin een pensioenregeling door meerdere pensioenuitvoerders wordt uitgevoerd. Voor die situatie is in het

Verzamelbesluit pensioenen een aanwijzing opgenomen. Die aanwijzing wordt verderop in dit artikel behandeld.

V&A 23-011 Bijspaarruimte in een WTP-pensioenregeling

Dit vraag en antwoord is - net als V&A 23-012 - niet op 1 maar op 14 juli gepubliceerd. De vraag is hoe de bijspaarruimte kan worden vastgesteld in een pensioenregeling waarop het nieuwe fiscale pensioenkader van de WTP van toepassing is. Aanvullende vraag daarbij is of het daarbij nog uitmaakt of de pensioenregeling een compensatieregeling kent.

Het CAP beantwoordt deze vragen door voorbeelden zonder en met compensatieregeling te publiceren. In alle voorbeelden gaat het CAP er van uit dat de mogelijkheid tot bijsparen in de pensioenregeling is opgenomen. Bovendien is het uitgangspunt dat de pensioengrondslag in de pensioenregeling gelijk is aan het volledige pensioengevend loon van de werknemer verminderd met de AOW-franchise³.

Voor de situatie zonder compensatieregeling wordt één voorbeeld gegeven:

“Voorbeeld 1

De pensioenregeling van een werknemer voorziet in een premiepercentage voor het ouderdomspensioen en het partnerpensioen bij overlijden op of na pensioendatum van 24% van de pensioengrondslag. De fiscaal maximale premieruimte bedraagt 30%. De bijspaarruimte van de werknemer met betrekking tot een verstreken dienstjaar is dan 6% (30% - 24%) van de pensioengrondslag.”

Deze uitwerking spreekt voor zich.

Voor de situatie met compensatieregeling worden meerdere voorbeelden gegeven. Bij de bepaling van de bijspaarruimte moet rekening worden gehouden met de compensatiepremie die per werknemer wordt ingelegd:

“Voorbeeld 2

In een pensioenregeling is een premiepercentage voor het ouderdomspensioen en het partnerpensioen bij overlijden op of na pensioendatum opgenomen van 24% van de pensioengrondslag.

³ Het in artikel 18a, derde lid, Wet op de loonbelasting 1964 genoemde bedrag

Volgens de pensioenregeling bedraagt de per werknemer in te leggen compensatiepremie 7% van de pensioengrondslag. De per werknemer in te leggen compensatiepremie van de pensioenregeling is dus 4% (7% - 3%) hoger dan de op grond van artikel 38s Wet LB toegestane verhoging van de fiscaal maximale premieruimte van artikel 18a, eerste lid, Wet LB. Hierdoor wordt in enig jaar dus 4% van de premieruimte van 30% gebruikt voor de compensatiepremie. De bijspaarruimte met betrekking tot dat jaar is dan 2% [30% – (24% + 4%)] van de pensioengrondslag.”

Bij niet volledig gebruik van de fiscaal maximale ruimte voor compensatiepremie van 3% per werknemer, mag niet de niet benutte ruimte voor compensatiepremie worden toegevoegd aan de fiscaal maximale premieruimte.

Tot slot heeft volgens het V&A de aan een werknemer toebedeelde compensatie geen invloed op zijn bijspaarruimte:

“Voorbeeld 4

Aan de werknemer uit voorbeeld 2 wordt een compensatie toebedeeld van 12%.

Voor het bepalen van de bijspaarruimte is dit niet relevant, omdat er geen sprake is van een in te leggen premie maar van een toebedeelde compensatie. Deze werknemer kan nog 2% van de pensioengrondslag bijsparen.”

Voor de goede orde: als het gaat om compensatie en niet om compensatiepremie, dan wordt bedoeld op een bedrag dat de werknemer/deelnemer via het salaris ontvangt. Dat bedrag kan de werknemer vervolgens naar keuze inzetten voor bijvoorbeeld bijsparen.

V&A 23-012 Inhaal en inkoop onder het overgangsrecht van artikel 38q Wet LB

In het nieuwe fiscale pensioenkader wordt op een andere wijze omgegaan met het alsnog benutten van eerder niet gebruikte fiscale pensioenruimte. Inhaal en inkoop hebben plaatsgemaakt voor een reserveringsruimte voor de in een eerder jaar niet benutte fiscale premieruimte⁴. Artikel 38t Wet op de loonbelasting 1964 bepaalt dat deze reserveringsruimte alleen geldt voor dienstjaren, waarin pensioenopbouw heeft plaatsgevonden met toepassing van het nieuwe fiscale pensioenkader.

⁴ artikel 18a, tiende lid en artikel 38r, vierde lid, Wet op de loonbelasting 1964

⁵ Het CAP verwijst hiervoor naar de Memorie van Toelichting (Kamerstuk 36 067, nr. 3, pag. 442) en de Nota naar aanleiding van het nader Verslag (Kamerstuk 36 067, nr. 11, pag. 127) bij de Wet toekomst pensioenen

Vraag is dan of in de transitieperiode - met opbouw van pensioen onder toepassing van het oude fiscale pensioenkader - inhaal en inkoop plaatsvinden volgens de systematiek van dat oude fiscale pensioenkader.

Het CAP is duidelijk daarover: *“het blijft mogelijk om gedurende de transitieperiode waarin nog pensioen wordt opgebouwd met toepassing van het oude fiscale pensioenkader inhaal of inkoop toe te passen op basis van de systematiek van dat oude fiscale pensioenkader”*, inclusief dienstjaren van vóór het inwerkingtreden van de WTP.⁵

Op het moment dat een pensioenregeling is aangepast aan het nieuwe fiscale pensioenkader is inhaal en inkoop van onbenutte fiscale ruimte niet meer mogelijk voor dienstjaren waarin pensioen is opgebouwd met toepassing van het oude fiscale pensioenkader. Het CAP voegt daar aan toe dat het hierbij gaat om dienstjaren vóór het inwerkingtreden van de Wet toekomst pensioenen en dienstjaren waarin gebruik is gemaakt van het overgangsrecht van artikel 38q Wet op de loonbelasting 1964. In onze uitgave *‘Fiscale aspecten van de Wet toekomst pensioenen’* schreven we nog dat deelnemers aan een pensioenregeling die nog inhaalruimte uit verleden jaren hebben, tot 1 juli 2023 de tijd hadden om hiervan gebruik te maken.⁶ Onze tekst was gebaseerd op het eerste lid van 38t van de Wet op de loonbelasting 1964. Het is voor deelnemers prettig dat het CAP wijst op de (iets) ruimere mogelijkheden.

V&A 23-013 Variabele uitkeringen uit een arbeidsongeschiktheidspensioen na invoering van de Wet toekomst pensioenen

In dit V&A wordt de vraag beantwoord of uitkeringen uit een arbeidsongeschiktheidspensioen onder de WTP in hoogte kunnen variëren. Volgens het CAP mogen de uitkeringen inderdaad variëren en kunnen zelfs *“boven het laatstverdiende loon uitstijgen als dat het gevolg is van een aanpassing van de uitkering in verband met de ontwikkeling van de levensverwachting, de behaalde sterfteresultaten of de behaalde beleggingsresultaten.”* Dit kan alleen zolang de eerste uitkering niet uitstijgt boven het laatstverdiende loon.

⁶ *Financieel Actief*, pag. 27.

V&A 23-014 Maximering compensatiepremie en compensatiebedrag

Door de overgang naar een vlakke premie met de WTP kan het voor sommige deelnemers betekenen dat zij minder pensioen opbouwen in het nieuwe pensioenstelsel. Hiervoor is de compensatieregeling in het leven geroepen. In dit V&A wordt uitgelegd hoeveel compensatiepremie mag worden ingelegd en wat het maximale bedrag aan compensatie mag zijn.

De maximale hoogte van de compensatiepremie is de maximale premie van artikel 18a Wet op de loonbelasting 1964 (30%) plus een compensatie van 3%, bij elkaar 33%. In het V&A wordt nog een voorbeeld gegeven om de werking te illustreren: als in een pensioenregeling de ingelegde maximale premie 25% bedraagt, dan mag tot maximaal 8% worden compenseert (33% -/ 25%).

De compensatie in het algemeen kent geen maximaal bedrag. Hoewel de premie-inleg is gemaximeerd, kunnen andere vormen van compensatie door de werkgever uiteindelijk voor een hoger pensioen zorgen dan de 33% van de pensioengrondslag.

Verzamelbesluit pensioenen

Vanwege de inwerkingtreding van de WTP is ook het Verzamelbesluit pensioenen vernieuwd.⁷ Het besluit is op veel plaatsen gewijzigd. Een aantal onderdelen is geschrapt. Dit betreft onder andere het onderwerp 'Pensioengevend loon' en 'Dienstjaren en diensttijd'. De oorzaak is dat een deel van het besluit inmiddels is opgenomen in het Uitvoeringsbesluit loonbelasting 1965 en daarom opname van dat deel in het besluit overbodig is geworden. Ook is er simpelweg veel met onderdelen geschoven binnen het besluit om de onderwerpen meer te groeperen en op elkaar aan te laten sluiten.

Op WTP-vlak zijn ook een aantal onderwerpen opgenomen. Een daarvan is al genoemd in de tekst bij V&A 23-010. Het gaat om de aanwijzing van pensioenregelingen waarbij het basisdeel van de pensioenregeling wordt uitgevoerd door een pensioenfonds en het aanvullende deel (bijvoorbeeld een excedentregeling) door een verzekeraar. Voor een pensioenregeling ondergebracht bij een pensioenfonds bepalen de sociale partners op elk moment en op welke manier de pensioenregeling

⁷ Besluit van 27 juni 2023, nr.2023-13641.

⁸ Besluit Loonheffingen, inkomstenbelasting. Pensioenen; beschikbare-premieregelingen en premie- en kapitaalovereenkomsten en nettopensioenregelingen (Staffelbesluit pensioenen), 26 juni 2023, nr. 2023-13825, Stcr. 6 juli 2023, nr. 18466

wordt aangepast aan de nieuwe wet- en regelgeving. Voor het andere deel dat wordt uitgevoerd door een verzekeraar ligt die keuze bij de werkgever zelf. Zo kan de situatie ontstaan dat een deel van de pensioenregeling al overgaat naar het fiscale kader van de WTP en het andere deel nog niet. Een pensioenregeling die onder de werking valt van twee pensioenkaders is eigenlijk fiscaal onzuiver. Ter voorkoming daarvan wijst de staatssecretaris die regelingen aan als pensioenregeling onder de volgende voorwaarden:

1. Het basisdeel werd al vóór 1 juli 2023 uitgevoerd door een pensioenfonds;
2. De pensioenopbouw van het aanvullende deel beslaat alleen de opbouw over pensioengevende loonbestanddelen waarover niet al in het basisdeel wordt opgebouwd;
3. Als een van de delen wordt aangepast aan het fiscale kader van de WTP, dan voldoen beide delen aan de wet- en regelgeving van het fiscale kader waartoe beide delen dan behoren.

Staffelbesluit

In het kader van de Wet toekomst pensioenen heeft de staatssecretaris van Financiën ook een nieuwe versie van het zogenoemde staffelbesluit uitgebracht.⁸

De vorige versie van het staffelbesluit dateert uit 2019. In deze nieuwe versie zijn - naast aanpassingen van verwijzingen naar wet- en regelgeving - met name de volgende aanpassingen opgenomen:

- de eventtoets kan achterwege kan blijven als opgebouwde pensioenaanspraken worden omgezet in aanspraken ingevolge een premieovereenkomst als bedoeld in artikel 10 van de Pensioenwet of artikel 28 van de Wet verplichte beroepspensioenregeling (zoals bedoeld in artikel 38b, tweede lid, van de Wet op de loonbelasting 1964).
- de premiestaffels in de bijlagen I, IV en VII zijn berekend op basis van de meest actuele overlevingstafel (GBM/GBV 2016–2021)

Het staffelbesluit bevat in feite weinig nieuws. Dat de eventtoets komt te vervallen na invaren was op grond van de parlementaire behandeling al bekend.⁹

⁹ Zie ook '[Fiscale aspecten van de Wet toekomst pensioenen](#)', *Financieel Actief*, pag. 26

Lijfrente: jaar- en inhaalruimte 2023

In afwijking van de hoofdregel wijzigt bij de Wet toekomst pensioenen fiscale wetgeving niet per 1 januari maar halverwege het jaar. De wet- en regelgeving voor lijfrente is gebaseerd op jaarcycli. Om die reden moest worden gekozen voor een latere ingangsdatum dan wel terugwerkende kracht. De wetgever heeft gekozen voor terugwerkende kracht tot 1 januari 2023.

Het vorenstaande betekent dat de jaarruimte tot 1 juli 2023 ($13,3\% \times \text{PG}$) -/- ($6,27 \times \text{A}$)¹⁰ was, maar dat met terugwerkende kracht tot 1 januari 2023 de jaarruimte ($30\% \times \text{PG}$) -/- ($6,27 \times \text{A}$) bedraagt.

Aandachtspunt hierbij is dat voor 2023 de 'oude' franchise en factor A ongewijzigd blijven. De wet wijzigt voor die elementen pas per 1 januari 2024.¹¹

Een voorbeeld illustreert het verschil tussen de oude en de nieuwe regelgeving in 2023.

Voorbeeld 1

Alex verdient in 2022 een loon van € 50.000. Hij bouwt geen pensioen op bij zijn werkgever.

Onder de regels die golden tot 1 juli 2023 bedroeg de maximale jaarruimte € 4.835 ($13,3\% \times (\text{€ } 50.000 \text{ -/- € } 13.646)$).

Aangezien de nieuwe regels nu voor heel 2023 gelden, heeft Alex nu een maximale jaarruimte van € 10.906 ($30\% \times (\text{€ } 50.000 \text{ -/- € } 13.646)$).

Een forse verruiming voor Alex derhalve.

Ook op het terrein van de reserveringsruimte wijzigt het nodige. Onder de oude regels kon onder voorwaarden de niet benutte jaarruimte van de afgelopen zeven jaar worden ingehaald. Dat is nu verruimd naar de afgelopen tien jaar. Daarnaast was er een absoluut maximumbedrag van € 8.065¹² en bovendien mocht de inleg/premie voor de reserveringsruimte niet hoger zijn dan 17% van de premiegrondslag. Deze maxima zijn vervangen door een maximumbedrag van € 38.000.

¹⁰ PG = premiegrondslag en A = factor A

¹¹ Artikel II, onderdelen Ea en F van de Wet toekomst pensioenen en artikel 1 letter d. KB van 22 juni over inwerkingtreding Wet toekomst pensioenen (Stb.218 (2023))

Voorbeeld 2

Sylvia heeft de afgelopen tien jaar jaarlijks een jaarruimte van € 2.500 onbenut gelaten. In 2022 was haar loon € 32.000. Zij bouwt geen pensioen op.

Onder de regels tot 1 juli 2023 bedroeg de reserveringsruimte 2023 de laagste van de volgende drie bedragen:

1. De niet benutte bedragen over de afgelopen zeven jaar: € 17.500;
2. 17% van de premiegrondslag oftewel $17\% \times (\text{€ } 32.000 \text{ -/- € } 13.646) = \text{€ } 3.120$;
3. Het maximum van € 8.065.

Het laagste bedrag is de reserveringsruimte: € 3.120.

Op grond van de nieuwe regels zijn er nog slechts twee bedragen relevant:

1. De niet benutte bedragen over de afgelopen tien jaar: € 25.000;
2. Het maximum van € 38.000.

De nieuwe reserveringsruimte voor 2023 komt daarmee voor Sylvia op € 25.000.

We zijn heel benieuwd of zelfstandigen gebruik zullen maken van deze ruimere mogelijkheden. Gelet op het feit dat de 'oude', beperktere mogelijkheden over het algemeen al niet maximaal werd benut door deze groep, zijn onze verwachtingen niet hooggespannen. Aanvullende maatregelen lijken noodzakelijk. Gelet op de wens van een ondernemer geld beschikbaar te willen hebben als dat voor 'de zaak' nodig is, komt het ons voor dat gezocht moet worden in bijvoorbeeld een beperkte afkoopmogelijkheid zonder fiscale sancties (uiteraard is de opname zelf wel belast, maar dan zonder revisierente).

Wet bedrag ineens

Het wetsvoorstel Wet bedrag ineens werd ruim vóór het wetsvoorstel Wet toekomst pensioenen ingediend. Nu we enkele jaren verder zijn, heeft de Wet toekomst pensioenen al kracht van wet en de Wet bedrag ineens nog niet, en is deze bovendien nog verder uitgesteld. Vooralsnog tot duurt het uitstel tot 1 juli 2024. In januari van dit jaar was de ingangsdatum opgeschoven naar 1 januari 2024.

¹² voor personen maximaal 10 jaar jonger dan de AOW-leeftijd € 15.922

Reden is dat de regering het belangrijk vindt “dat deelnemers goed worden geïnformeerd over het keuzerecht voor opname van een bedrag ineens van het ouderdomspensioen. Dit vergt allereerst goede informatie vanuit pensioenuitvoerders en daarnaast voldoende tijd voor een deelnemer om een weloverwogen keuze te kunnen maken.”¹³

Pensioenuitvoerders hebben aangegeven dat zij zes tot negen maanden na aanneming van het wetsvoorstel door het parlement nodig hebben om het keuzerecht te implementeren.

Tegelijkertijd zijn er pensioendeelnemers die hun pensioendatum uitstellen om gebruik te kunnen maken van deze afkoopmogelijkheid.

In 2019 ging toenmalig minister Koolmees van Sociale Zaken en Werkgelegenheid voortvarend van start met de ideeën voor de afkoopmogelijkheid voortvloeiend uit het Principeakkoord pensioen.¹⁴ We zijn al meer dan vier jaar verder, dus het geduld van de pensioendeelnemers wordt wel op de proef gesteld. Met nieuwe verkiezingen in november van dit jaar moet rekening worden gehouden met verdere vertraging.

Slotopmerking

Rond 1 juli 2023 is veel informatie verschenen over de Wet toekomst pensioenen. Ongetwijfeld zullen nog meer vragen moeten worden beantwoord. Wordt dus vervolgd.

¹³ Brief minister Schouten, 5 juli 2023, kenmerk 2023-0000395573

¹⁴ Zie [‘Opname pensioenbedrag ineens \(onderdeel principeakkoord pensioen\)’](#), *Financieel Actief*